

Türkiye'nin Dış Politikasında Kıbrıs, Doğu Akdeniz ve Avrupa Birliği

APAM 2024 Webinar Bölge Raporu

1. Giriş

2024 yılında Akdeniz Politikaları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından düzenlenen webinar serisi, Türkiye'nin dış politikasında kritik öneme sahip olan Kıbrıs, Doğu Akdeniz ve Avrupa Birliği ile ilişkileri çok boyutlu bir perspektifle ele almıştır. Bu rapor, webinarlarda tartışılan konuların sentezini sunarak Türkiye'nin bölgesel ve uluslararası stratejilerini değerlendirmektedir.

2. Deniz Hukuku ve Türkiye'nin Deniz Yetki Alanları

Deniz yetki alanları, Türkiye'nin Doğu Akdeniz politikasının merkezinde yer almaktadır. Webinarlar kapsamında, Mavi Vatan doktrini çerçevesinde Türkiye'nin Özel Ekonomik Bölge (EEZ) ve kıta sahanlığı hakları incelenmiştir.

- Türkiye'nin Libya ile yapmış olduğu 2019 Deniz Yetki Alanları Anlaşması, bölgede yeni bir deniz hukuku dinamiği oluşturmuştur.
- Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi'nin maksimalist tezleri, Türkiye'nin bölgede dengeleyici bir gücü olma rolünü pekiştirmiştir.
- Avrupa Birliği'nin tutumu, hukuki çerçeve ve politik karar alma mekanizmalarında çelişkiler içermektedir.

3. Kıbrıs Sorunu ve Uluslararası Politika

Kıbrıs, Türkiye'nin AB ile ilişkilerinde belirleyici bir unsur olmaya devam etmektedir. Kıbrıs meselesinin tarihsel sürecini ve mevcut çıkmazları şu şekilde detaylandırmıştır:

- 1983'te KKTC'nin kurulması, adadaki iki taraf arasındaki hukuki ve diplomatik farklılıkları derinleştirmiştir.
- 2004'te Kıbrıs Rum Kesimi'nin AB'ye tam üyeliği, Türkiye-AB ilişkilerinde kopma yaratmıştır.
- Hidrokarbon kaynaklarının keşfi, Kıbrıs sorununun sadece siyasi değil, enerji güvenliği boyutunu da gündeme getirmiştir.

4. Doğu Akdeniz'de Enerji Rekabeti ve Stratejik Dengeler

Bölgede bulunan doğal gaz rezervleri, uluslararası aktörleri bir araya getiren bir meseleye dönüşmüştür:

- EastMed boru hattı projesi, Türkiye'yi dışlayan bir strateji olarak tasarlanmış ancak ekonomik ve jeopolitik nedenlerle zorluklar yaşamıştır.
- Türkiye'nin sondaj ve sismik araştırma faaliyetleri, bölgede hak iddialarını destekleyen bir politika olarak uygulanmıştır.

- Avrupa Birliği ve ABD'nin tutumu, bölgesel çıkarlar ve diplomatik ilişkiler çerçevesinde değişkenlik göstermiştir.

5. Avrupa Birliği ve Türkiye: Yeşil Mutabakat, Gümrük Birliği ve Siyasi Dinamikler

Son dönem gelişmeleri dikkate alındığında Türkiye-AB ilişkilerinde ekonomik ve çevresel faktörlerin artan rolünü somut bir şekilde öne çıkılmaktadır:

- Yeşil Mutabakat, Türkiye'nin sanayi ve ticaret politikalarını AB normlarına entegre etmesi için baskı oluşturmuştur.

- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, ihracat sektörünü doğrudan etkileyerek Türkiye'yi dönüşüme zorlamaktadır.

- Gümrük Birliği güncellenmesi, Türkiye'nin AB ile ekonomik entegrasyonunu derinleştirme potansiyeline sahiptir.

6. Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye'nin dış politikasında Kıbrıs, Doğu Akdeniz ve Avrupa Birliği, ekonomik, diplomatik ve güvenlik boyutlarıyla kritik unsurlar olmaya devam etmektedir:

- Türkiye, bölgede hukuki ve diplomatik tezlerini destekleyecek şekilde aktif bir politika izlemektedir.

- Avrupa Birliği, özellikle Kıbrıs konusunda taraflı bir tutum sergilemekte, ancak ekonomik bağımlılıklar nedeniyle dengeli bir ilişki sürdürmeye çalışmaktadır.

- Doğu Akdeniz'de enerji ve güvenlik politikaları, uluslararası aktörleri etkileyen büyük bir güç dengesi oluşturmaktadır.

Son olarak, Türkiye'nin dış politikası, stratejik bağımsızlığını koruyarak uluslararası hukuka dayalı bir yaklaşım benimsemeye devam etmelidir. Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'deki gelişmeler, sadece bölgesel değil, küresel bir güç dengesinin parçası olarak ele alınmalıdır.

